Motion till riksdagen 1985/86:Sk569

Hadar Cars m. fl. (fp)

Kontroll- och bevakningsfrågor i frihamn

Efter det att regeringen 1984 gav Norrköpings kommun tillstånd att etablera frihamn har en rad förändringar i de regler som gällt för frihamn införts.

Sålunda ansvarar sedan den 1 januari 1985 innehavare av frihamn för gods som förvaras i frihamn. Generaltullstyrelsens bevaknings- och kontrollbyrå har sedan under 1985 i författningsmeddelanden lämnat föreskrifter som uppges syfta till att underlätta frihamnsinnehavarens och tillsynsmyndighetens kontroll av varulager i frihamn.

Generaltullstyrelsens kontrollambitioner är långtgående och förefaller i avsevärd omfattning urholka de fördelar som frihamnsinstitutet av hävd erbjuder näringslivet.

Norrköpings exportzons etableringssvårigheter måste i stor utsträckning tillskrivas de alltmer detaljerade kontrollreglerna från generaltullstyrelsen.

Utvecklingen är beklaglig så till vida att det svenska tullverket har utvecklats åt motsatt håll jämfört med sina motsvarigheter i andra länder.

Frihamnsinstitutet har nyligen införts i Storbritannien där frihamnar är under etablering i Belfast, Prestwick, Liverpool, Birmingham, Cardiff och Southampton. Frihamnarna i Liverpool och Prestwick har redan bland sina kunder företag med export till Sverige.

I Frankrike som inte heller tidigare haft frihamnar finns nu frihamnar i Le Havre och Marseille.

Antalet frihamnar i USA ökar konstant. I Canada finns en frihamn i Cape Breton på östkusten, tillkommen genom speciallag eftersom Canada saknar frihamnslagstiftning. Delstatsregeringen i British Columbia arbetar för tillstånd att etablera en frihamn på västkusten.

Antalet frihamnar i världen beräknas nu till ca 800 vilket är en fördubbling sedan 1980.

National Association for Foreign Trade Zones i USA ordnar varje år en konferens kring gemensamma frågor. I mötena brukar delta utöver de egna medlemmarna också observatörer från frihamnar i Europa och Asien jämte myndighetsrepresentanter. Något svenskt deltagande i dessa möten har hittills inte förekommit.

De successivt införda kontroll- och redovisningsreglerna för frihamnar är hämtade från det regelkomplex som styr företags hantering av gods på det egna tullkreditlagret och speditörs hantering av gods på tullager.

På sådana lager är endast lagring tillåten, ingen bearbetning eller tillverkning. De långtgående kraven på entydig identifiering av varje artikel som förvaras i frihamn är mycket svåra att tillgodose utan att frihamnsfördelarna avsevärt inskränks.

Näringsutskottet har med anledning av tidigare motioner som berört frihamnsfrågor uppmanat regeringen att bevaka utvecklingen inom frihamnsområdet. Kunskaper och erfarenheter står i huvudsak att söka utanför vårt lands gränser.

Flertalet av de successiva förbättringar av frihamnsinstitutet som genomförts i USA under det senaste decenniet har skett efter initiativ och påverkan av frihamnarnas intressenter.

I moderna frihamnar bygger kontrollsystem i stor utsträckning på datoriserade lagerbokföringssystem oftast utarbetade i samarbete mellan frihamnsinnehavaren, lokal tullkammare och generaltullstyrelse.

Dessa system fungerar uppenbarligen tillfredsställande även vid så komplicerad verksamhet som tillverkning av bilar i amerikanska foreign trade zones.

Inget kontrollsystem kan emellertid vila enbart på sofistikerade metoder, oavsett dessa är datoriserade eller manuella. Det krävs också förtroende mellan intressenterna i en frihamn, frihamnsinnehavaren, näringslivet som utnyttjar frihamnen och tillsynsmyndigheten.

Mot bakgrund av den snabba utvecklingen av frihamnar, inte bara i u-länder utan också i en rad i-länder, är det mycket viktigt att regeringen bevakar att de svenska frihamnarnas arbetsbetingelser inte försvåras genom detaljerade regler och att kunskaper om moderna synsätt och metoder för bevakning och kontroll ställs till de svenska frihamnarnas och tullverkets förfogande.

Hemställan

Med stöd av ovanstående hemställs

att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförs i denna motion om kontroll- och bevakningsfrågor i frihamn.

Stockholm den 27 januari 1986

Hadar Cars (fp)

Karl-Göran Biörsmark (fp) *Kenth Skårvik (fp)*